

[Gunnar Fog-Petersen.]

som Direktør eller Afdelingsleder i en Sparekasse. Jeg vil rejse det Spørgsmaal, om det ikke var bedre, at det i Loven blev bestemt, at Ministeren skulde fastsætte det paa Forhaand, saa at Direktører og Afdelingsbestyrere vidste, hvad de havde at rette sig efter. Der staar ikke engang, at de i Tilfælde af, at de vil søge en Stilling, skal spørge Ministeren, og det vilde maaske ogsaa være et uheldigt Afhængighedsforhold at bringe dem i over for Centraladministrationen; men derfor var det bedre, om det var fastsat positivt i Loven, hvad de ikke kan være.

I § 9 findes Hovedbestemmelserne om Sparekassernes Udlaan. Ministeren sagde i sin Førelæggelsestale, at det, som han havde villet tilstræbe med denne Lov, var at skaffe mere ensartede Forhold mellem Sparekasserne Landet over, end man hidtil havde haft, og en saadan Tilstræbelse kan være berettiget, men jeg vil gerne gøre opmærksom paa, at den ogsaa kan være uberettiget. Jeg ved vel, at der er en Tendens i Tiden, ligesom Beskyttelsestendensen, til at skabe Ensartethed — andre Steder kalder man det for Ensrettethed. Man vil gerne have, at alle skal ligne hinanden, man vil gerne have, at alle skal skæres over een Kam, alle skal have de samme Leveregler og opføre sig paa samme eksemplariske Maade. Det kan være en meget smuk Tankegang, men dog næppe ønskelig at føre ud i alt for vidtgaende Konsekvenser. Jeg kunde tænke mig, at et Samfund som vort rummede saa store Forskelligheder, f. Eks. fra Hovedstaden til de jyske Landsogne, at Forsøg paa at skabe ensartede Regler for disse Egne ikke vilde være af det gode, ikke vilde have nogen fornuftig Begrundelse for sig. Jeg tænker f. Eks. paa Fastsættelse af Regler for Udlaan. Regler, som kan være fortrinlige det ene Sted, er det maaske ikke det andet. Det er lidt vanskeligt paa Forhaand at redegøre derfor i Enkeltheder, men jeg frygter, som sagt, at for megen Ensartethed paa dette Omraade kan komme til at virke som en Spændetrøje og gøre mere Skade end Gavn. Jeg kan f. Eks. ikke paa staaende Fod afgøre, om det er foreneligt med sund og normal Sparekasssevirkomhed ude i Landsognene, at de Udlaan, som i § 9 under II er angivet at være anbragt „paa anden betryggende Maade“, kun maa udgøre 5 Gange Sparekassens Egenkapital. Det vil jeg gerne have Lejlighed til at se paa i Udvalget og tale med mere kyndige Folk om, for det er jo ikke Meningen, at

man fra nogen Side vil hemme eller hindre de smaa Sparekassers Virksomhed, saaledes som denne hidtil har været praktiseret paa naturlig og god Maade i de Egne af Landet, hvor Bankvirksomhed praktisk talt ikke forekommer og ikke kan forekomme. Man maa være paa det rene med, at der ikke er saa faa Egne af Landet, hvor Brugen af Banker er minimal og efter Forholdenes Natur maa være det, fordi Bankerne ikke vil have med de Folk at gøre, som bor derude. Det interesserer dem ganske simpelt ikke, de har nok at gøre inden for deres Bygrænser. Det kan hælde, at en Mand kommer ind i en saadan Bank og spørger om et eller andet og faar det Svar: Det maa De hellere gaa til Deres Sparekasse om, det er ikke noget for os — eller hvad de nu kan finde paa at svare —, og dog kan det være meget fornuftige Formaal, det drejer sig om, og i fuld Overensstemmelse med Bankvirksomhed.

I §9 findes der ogsaa Bestemmelser om Udlaan mod Pant i fast Ejendom. De skal ligge inden for 60 pCt. af Ejendoms-skyldværdien. Nu ved jo ethvert Menneske, som beskæftiger sig med disse Forhold, at Ejendoms-skyldværdien f. Eks. i Vestjylland og paa Strækningen fra Helsingør til København er to vidt forskellige Ting — saa vidt forskellige, at hvis man lægger den samme Maalestok til Grund, vil det ikke være muligt at komme til blot nogenlunde ensartede Regler. Hvis den samme Regel skal gælde for disse Omraader, giver den i Praksis saa uensartede Resultater, som tænkes kan, fordi Vurderingerne og Svingningerne er saa forskellige. Jeg ved ikke, hvordan det er i Øjeblikket, men for et Par Aar siden var det saaledes, at hvis man kunde faa Ejendoms-skyldværdien for en Villabebyggelse mellem København og Helsingør, saa var den ualmindelig godt solgt, ualmindelig godt, og det samme har været Tilfældet med Ejendomme her i Hovedstaden. Men kan man kun faa Ejendoms-skyldværdien for en Gaard i Midt- eller Vestjylland, saa ved man, at den Ejendom er rakkert ned til omtrent Værdiløshed, som Brug betragtet. Naar Forholdene ligger saaledes, er det umuligt at opstille ensartede Regler. Derfor er der ogsaa indsat en Dispensationsbestemmelse om, at man for Landbrugsejendomme med normal Besætning og Inventar, der omfattes af Pantsætningen, kan gaa op til 70 pCt. af Ejendoms-skyldværdien og indtil 75 pCt. med Tilsynsraadets Samtykke. Det er muligt, at denne Bestemmelse er passende,